
For Grundtvigskirken

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

For Grundtvigskirken

4

For Grundtvigskirken

For Grundtvigskirken

»Jyllandsposten«, den 17. April 1938.

For Grundtvigskirken.

Tale holdt Paaskelørdag i Det kgl. Teater.

Af Sognepræst Kaj Munk

JEG TROR PAA Gud Fader, den Almægtige, Himlens og Jordens Skaber. Saaledes lyder det første af de tre Grundord, der blev Fundamentet for Grundtvigs Liv, det første af de tre Kristenord, der nævnes over os i Daaben. Den, for hvem Daaben ikke er en tom Ceremoni, vender atter og atter tilbage til dens Ord. Daaben er ham en Kilde, der ved et Vidunder udsprang for ham, straks han blev født. Hans Kilde. Naar Livet stundom synes ham en Ørkenvandring, vederkvæger han sig ved at øse af den. Naar Livet stundom overvælder ham med Skønhed og Rigdom, løfter han en Drik af den i sine samlede Hænder til en Skaal, en Hyldest, en Tak. Troen paa Gud Fader, det er det første, denne Kilde risler med. Den er en Indvielse til denne Tro, som er en Gave - javel, en Gave, der forpligter, men en Gave; ikke Betingelse, ikke Krav, men Gave: Vi *faar Lov* til at gaa ind under saa dumdristig, saa revolutionær en Tro som, at der er en Gud til, at han har Fadersind for Menneskene, at han vil faa sin Vilje tilsidst, og at han har skabt Himmel og Jord. Skulde vi tro vore Sanser og vor sunde Fornuft, da har en saadan Tro ikke ret mange Steder hjemme. Livet lærer os den visselig ikke. Af os selv maatte vi snarere gætte paa, at det er det blinde Tilfælde eller den raa Nødvendighed, der har Haand i Hanke med Tingene. Men i Daabens Ubegribelighed - thi den kristne Kirke er grundlagt paa rindende Vand - kommer, ubegribeligt uovervindeligt, til hver enkelt Ordet om, at bag Tilfældene og i Nødvendigheden raader Gud, Faderen, Skaberen, Sejrherreren.

I Aften er det Paaskeaften. Vi er samlet her i dansk Aands fornemme Tempel i Anledning af vor Id for at bygge et Gudstempel, som vi vil give Navn efter ham, der mere end nogen anden i vort Lands tusindaarige Historie, ja, vel endog i den kristne Kirkes totusindaarige Historie byggede sin Tro og sit Liv netop paa Daaben, og netop paa Daaben til Himlens og Jordens Skaber. At Gud altsaa ikke er en Klikegud, men alle Menneskebørnenes Fader. Og at hvor meget end den onde Vilje, vi kalder Satan, og det fortunlede Sind, vi kalder Menneskeheden, har gjort Jorden uryddelig og uhyggelig og stundom til en Helvedets Forgaard, saa er og bliver den dog Guds Skaberværk. I denne Tro førte han sit Høvdingeliv i Gny og Kamp og Stilhed til Sjælegavn og til Folkegavn. Han var saa kristen, som han var dansk. Han talte Ord om det nationale, om Folkets Rod, om Forfædrenes Herlighed, om Guds Planer med det nordiske, om heltelig Færd, om Livssundhed og Livskerne hos Bonden, hos det jævne Folk, saa man kan - for ikke at fornærme vor store Nabo mod Syd - gribe sig i en Mistanke om, at han har laant de Ideer fra Hitler. Men sammen hermed gaar hans fanatiske Vilje til Friheden, hans Forelskelse i Forskellen, i Mangfoldigheden, altsaa

Had til Ensretning, hans kristelige Ydmyghed baade for sig selv og sit Folk, frem for alt den Kristustro, der fyldte ham og drev ham, som et Vejr, der sprængte ham og blæste ham sammen igen og atter drev ham i Menneskealder efter Menneskealder, saa han næsten ikke kunde give sig Tid til at dø, frem til Kamp for Skole og Kunst, for Folket og for det brede Folk, for Ungdom og for de gamle, ”for Lys og for Liv”.

Vi bygger en ny Kirke for Herren og kalder den i Taknemlighed med Tjenerens Navn. Haanende er det sagt om os, at vi har ingen Gud at putte i den mer. Vi smiler ad den Haan. Vi er hverken saa fattige som de, der ingen Gud har, eller som de, der skal gøre et Menneske til Gud. Jo, netop vi har en Gud - ikke til at putte i en Kirke, for det ved vi godt, at

*dig rummer ej Himle
og Himlenes Himle,
vor Herre fuldstor.*

Men vi fortsætter ogsaa gerne:

*Men, har du os givet
til Redning til Livet
et Kærlighedsord,
til det at udtale
maa Højlofts Sale
opmyldre paa Jord.*

Lad Menneskeforguderne bygge sig Ammunitionsfabrikker og de gudløse bygge Kapeller over deres Humanismes Fallit - de troende bliver ved at bygge Templer for det Ord, de holder fast ved aldrig forgaar.

Det er Paaskeaften. Jeg husker den saa blidt fra, ”mens som Barn paa Landet jeg var hjemme”. Tit tog vi i den stille, kolde Foraarsaftenstund til Kirkegaarden for at se til Lejestederne. Jeg er vokset op i en Kristendom, der hellere sang Brorson end Grundtvig, en Langfredags-Kristendom mere end en Paaske-Kristendom. Maaske er jeg derfor selv blevet en Paaskelørdags-Kristen. Med Tak til Indre Mission for Strenghed og Fasthed. Men ogsaa med Tak til Grundtvig. De kan nøjes med et Hus, Missionshuset, hvor han knap kan klare sig med en Hvælving. En Hvælving, hvor Gud aabenbarer sig i Nadverbordets Hellighed som i Kvindens Sødme, i Helligaandens Susen som i Modersmaalets Sang, i Opstandelsens Greb om Evigheden som i Kunstens Griben efter det evige. Brorson lytter ved Korset og knæler inde i Graven. Men Grundtvig staar ude, hvor Morgensolen fosser ned over ham og Fuglene løfter deres Kor mod den blaa Himmel. Og Stenen er sprængt bort: Vi tror paa Gud, han er Himlens og Jordens Skaber, han er Almægtigste, og han er vor Far. Det skal ikke gaa, som det ser ud for vore Øjne, at Uretten triumferer og Meningsløsheden

faar det sidste Ord, og de Hænder, vi elskede, dem æder Ild eller Orme. Nej, Vidunder-troen den slaar sin - ja, den er gyngende, men bærer dog - den slaar sin gyngende Bro fra Dødningehjem - det er her, hvor vi lever - til de levendes Land - det er derovre, hvor de døde er - og det Liv, der her er saa truet, saa afsnuppet, saa forvirret, som en Morgendrøm, det faar sin Mening, naar vi vaagner.

Man kan sige: Svigten af Livet, af Jorden. Man kan sige: Sødgrød. Man kan sige: Smukke Drømme, Romantik. Man kan sige saa meget. Drag saa ogsaa Konsekvensen, at Livet er Fortvivlelse, man maa vogte sig for at tænke over det, man maa døve Bevidstheden om det i Nydelser: Penge, Magt, Kunst, Kvinder, Arbejde, alt det, Kingo fejede til Side med et: Hvad er du, naar man dig ved Solen har set? Forfængelighed. Men man kan ogsaa gaa ind under Troen som den eneste mulige Virkelighed - det giver Kampens Kaar, den store Spænding i Sjælen, det vældige Haab i Døden. En saadan Sindets Hengivelse - ud fra den levende Guds Tjener Grundtvig, til dens Vækkelse og Fremme bygger vi Kirker, og ud fra den ønsker jeg Dem, mine Tilhørere: Glædelig Paaske!

Kaj Munk.